

הצעת חוק מהפכנית: ילדים עד גיל 6 לא יעברו

מייבא לאבא

בעד סמור שיר

זכות אבות

רצינו שוויון, מחינו נגד האפליות, דררנו שיתייחסו אלינו אך ורק על פי הכיר שורים שלנו. לא חשבנו שהחלום שלנו עלול להתגשם ברלת האחזרית, במישור שבו הרגשנו הכי בטוחות ומוגנות. אאויץ, לא נעים, אבל הגיע הזמן לנפץ את המיתוס הקרוש: חבל הטבור שמקשר בין האישה לבין פרי בטנה לא מהווה ערובה לכך שהיא תהיה אמא חמה ומסורה. והעובדה שהגבר, כדרכם של גברים, לא מצוייד ברי חם ובציוד הנקה לא הופכת אותו אוטומטית להורה רע. כל מקרה לגופו. זה מה שביקשנו, לא?

כבר יותר מרבע מאה אני מחתלת ומגדר לת ושולחת לגן ולבית הספר ולצבא, ובמהד לך השנים האלה ראיתי הכל: אמא הפותרת שאם תיגע בגרנדת תיסרק לה הציפורן, אבא ששוכח לאסוף את פרי חלציו מהמעון, בני זוג שבתהליך הגירושין הופכים את ילדיהם לקלף מיקוח על גובה המזונות. ואלה רק המר קרים השיגורתיים, כמובן. לצערנו, גם אמהות וגם אבות מרימים ידיים ומתעללים ומעיפים

תינוקות מהחלון. אהבה לא קונים במכולת, אבל טיפול בילד אפשר ללמד וללמוד. את עוצמת האהבה אי אפשר לאמור, אבל את ההשקעה היומיומית ניתן לתרגל ולמדוד. לכן אני מצרדת בהצעה להעביר את הילד, שהוא פרי האהבה, להורה שמפגין את התיפקוד ההורי הטוב ביותר. לטובת הילד ולמען עתידו.

השאלה היא מי יהיה זה שיפסוק בסור גיית התיפקוד. אם ההחלטה תסתמך על הסיכומים המשפטיים קיים החשש שהגברים – אשר במרבית המקרים משכורתם עולה על זו של נשותיהם – עלולים לה תחמש בפרקליטים ממולחים. ואם החלטת השופט תסתמך על חוות הדעת של עובדות סוציאליות הן עלולות להמליץ, באופן גורף, על השארת הילדים בחזקת האמהות. אז מה הרווחנו?

עדיף ללכת על משמורת משותפת. על תנאי תחת השגחה. במקביל לקודם שבו גם האם וגם האב ילמדו להתחיל את היום עם חיבוק ונשיקה.

אופוזיטית לאמא כאשר ההורים מתגרשים

גאיה קוק

נגד

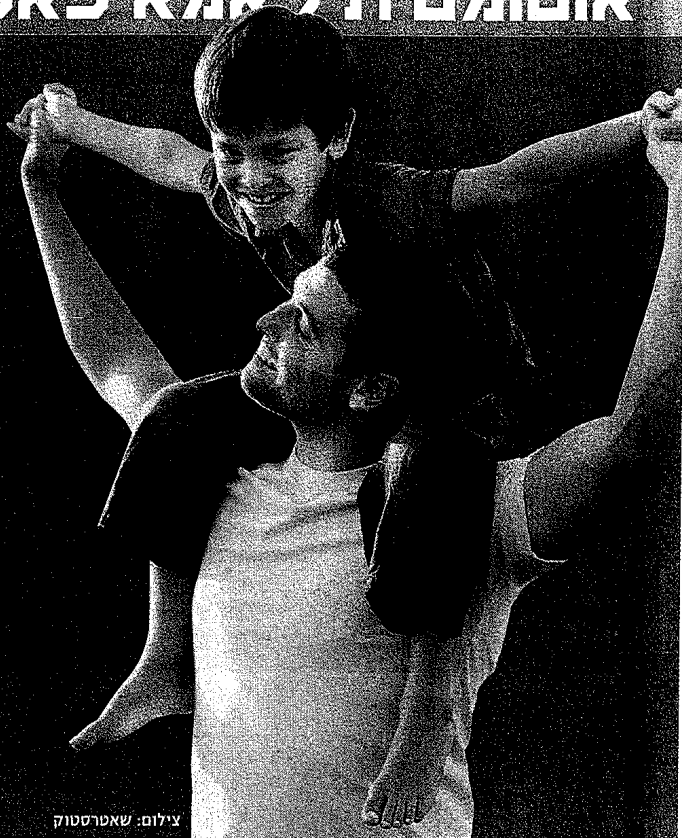

אתם לא מסוגלים

כואב לא נשלה את עצמנו - רבים מהגברים שמבקשים לטול אחריות על הילד עושים זאת בעיקר כדי לקבל הקלה במונחות. אחרים מונעים מנקמנות או מאגו, או מהשילוב הלא מנצח שלהם. כיום, ילד עד גיל 6 הולך אוטומטית עם האמא במקרה של גירושין, כי ילד עד גיל 6 - או עד גיל 56 - צריך את אמא שלו. הוא צריך מקור נחמה, מישהי שמסוגלת להורחות עם מכאוביו, שקולות את אידו הוא מרגיש עם כל גים שזע בפניו. גברים לא מסוגלים לכך. זה גנטי, יצר מולד, שאינו קשור למידת האהבה שהורים חשים אל ילדיהם. הרעיון שבית המשפט יחליט בכל מקרה לגופו הוא הריסני בהנחה ששני ההורים נורמטיביים, זה נשמע ראוי ונכון, אבל בפועל זה אומר ככה: עובדות סוציאליות תתחקר את ההורים, שילכלכו זה על זה כפי שלא חלמו לעשות מעולם. אחרי שהרפוש יוטל כפצצת סירחון באמצע החורף תעבור העיר בדת הסוציאלית לראיין את העוללים הרכים, ותשאל אותם עם מי הם מעדיפים להיות - אבא או אמא. האם אתם, בגילכם, מסוגלים לענות על זה היום? אם הגירושין לא יותיר בילדכם צלקת, בית המשפט יחרוך אותה לנצח.

המחשבה שיהיו לי שלושה ימי חופש בשבוע עושה לי נעים, בדיוק בשם שהיא מעלה את מפלס האושר הסודי אצל גברים גרושים. מלל כותב בתורות הסכם הגירושין הוא שאבות גרושים רואים את ילדיהם בשני ברביעי ובכל סוף שבוע שני - מה שמוותר להם הרבה זמן פנוי לעצמם, לידיוותיהם החדשות ואולי להישאר עוד כמה שעות בעבודה כדי שיהיה איך לשר לם מוזנות. רבים מהם, כך נראה, מנצלים זאת לאפשרות ב.

המחשבה לתת את הילדים לטיפול המסור של אבא שלהם אמנם נעימה, אך לא פרקטית. גברים ואני מכלילה, כמוכן - לא מסוגלים באמת לגדל ילדים. הם נורא רוצים, דורשים את זה, אפילו מתחננים לקבל משמורת ראשית או משמורת משותפת - אבל בתכל'ס הם לא מסוגלים להתמודד. ילד חולה מבהיל אותם, ילד שהולך מכות עם אחותו מבהיל אותם, הסעות לחוגים/לחברים/לגנים/לריי פוי בעיסוק מבהילים אותם. אני שומעת לא מעט גברים שמייילים כמה קשה להם להתעורר בבוקר בלי לתת נשיקה לילה. אני בספק כמה מהם זכרו לתת לילד את הנשיקה הזו עוד כשהיו נשואים.

צילום: שאטרסטוק

עד היום כאשר אנ רצה לגדל את ילדיו לאחר גירושין, מדובר היה בקרב כמעט אבוד מראש • חוק "חוקת הגיל הרך" קבע כי טובת הילד היא לגדול עם אמו • הצעת חוק חדשה רוצה לעשות מהפכה ולאפשר לשופטים לקבוע בכל מקרה לגופו

רבים מהליכי הגירושין הנקודה הכואבת ביותר היא מאבק המשמורת על הילדים. כאן זה כבר לא מאבק על רכוש, על מזונות או על אגו פגוע, ופעמים רבות הוא מסתיים בהפרדת הילד מאחד מהוריו – בדרך כלל מאביו.

התשובה הכמעט קבועה של בתי המשפט היא "חוקת הגיל הרך". מדובר בהסדר בחוק הקובע כי טובת הילד, לפחות עד גיל 6, היא לגדול אצל אמו. לאורך שנים נשמעה ביקורת ציבורית על ההסדר ואף הוקמה ועדת מומחים, ועדת שניט, שהמליצה לבטלו. אלא שערך היום לא נעשה דבר. להיפך: למרות החוקה שבחוק מוגבלת עד לגיל 6, בפועל גם ילדים גדולים יותר לרוב נשארים אצל אמם.

כעת מבקשת הכנסת להתערב ולעשות מהפכה של ממש בתחום: הצעת חוק חדשה קוראת לבטל את החוקה. ההצעה, שגולדה ביוזמת ח"כ יוליה שמאלוב-ברקוביץ' (קדימה), מבקשת לעגן בחקיקה את המסקנות שקבעה ועדת שניט כבר לפני שלוש שנים, ולשנות את המצב כך שיהיה שוויון יותר. כמצב הנוכחי שני ההורים נשארים אפטרופים סיים של הילד, אך החוקתו הפיזית בדרך-כלל ניתנת

להורה אחד – האם. המשמעות: לשני ההורים עדיין יש זכות להכריע בנושאים מהותיים כמו חינוכו של הילד, אך האם היא שמגדלת בפועל את הילד והאב זוכה להסדר ראייה וביקורים.

הורות שוויונית

לדעת שמאלוב-ברקוביץ'

המצב הנוכחי פוגע גם בהורים וגם בילדים. "אי אפשר לקבוע מסמרות כשמדובר בבני אדם בכלל, ובילדים בפרט", אומרת שמאלוב-ברקוביץ'. "חוקת הגיל הרך יצרה אי שוויון בין המינים. חלק מהאבות קיבלו לגיטימציה לזנות את ילדיהם ולהתחיל פרק חדש, כל עוד הם ממשיכים להורים כסף לגרושיותיהם. מנגה, אבות המבקשים לממש את זכותם להורות מגלים כי ילדיהם הפכו לקלף מיקוח כדי לשפר את מעמדה הכלכלי של האם".

הצעת החוק המהפכנית למעשה מגדירה מחדש את נקודת המוצא של השופטים בנואם לקבוע מי

יחזיק בילד. לפי ההצעה במקרה שההורים לא יגיעו להסכם ביניהם בתי המשפט יצאו מהנחה כי טובת הילד היא הורות שוויונית, ולאם לא תינתן עדיפות אוטומטית.

השופטים ייבחנו את יכולות ההורים והמצב

המשפחתי לפי שורה של קריטריונים וביניהם: צרכי הילד ורצונו, נכונות ההורה לשתף פעולה עם ההורה האחר, המינה, וכן זכותו של הילד לקשר עם משפחתו המורחבת. דיק לאחר שייבדקו כל הקריטריונים יקבעו השופטים האם הילד יישאר בחזקת אמו, בחזקת אביו, או שמה יישאר בחזקת שניהם בחלוקה שוויונית.

"הצעת החוק באה, בראש ובראשונה, לעגן בחוק את זכותם של הילדים ששני ההורים ייקחו חלק בחייהם, ולא לתת לאף צד להתנער מאחריותו ההורית" אומרת ח"כ שמאלוב-ברקוביץ'. "עד היום, נהג בית המשפט בישראל על פי 'חוקת הגיל הרך'

ח"כ שמאלוב-ברקוביץ'

כתפיסת עולם. זו תפיסה לא צודקת, לא שוויונית ושאינה משקפת בהכרח את טובתם של הילדים. היא בוודאי אינה מותאמת למציאות של היום".

זכויות גם לסבא

ההצעה לא מסתפקת רק בהגדרת הקריטריונים לקביעת המשמורת, אלא מגדירה גם כדיוק מהי האחריות שתחול על ההורים. בנוסף נקבע בה כי אם הורה שזכה במשמורת על הילד מעוניין לעבור עמו לחו"ל, יהיה עליו להוכיח שהדבר לא נעשה כדי לפגוע בהורה השני. במסגרת ההצעה מעוגנת גם זכותם של הסבים והסבתות לקשר עם הילדים. החוק מופנה, לפחות באופן הצהרתי, גם לילדים עצמם. הוא קובע כי עליהם לכבד את הוריהם ולישמע בקולם.

הצעת החוק אף מצורף נספח מפורט של "הסכם הורות", שגם עליו המליצה ועדת שניט. מדובר בסיוסטה להסכם שתוצע להורים מסוכסכים, ואמורה לסייע להם להגיע להבנות בכל הנוגע לאחד ריות המשותפת כלפי הילדים. הצעת החוק תוצג היום לראשונה על ידי שמאלוב-ברקוביץ' בכינוס מיוחד שיערוך "מטה הפעולה לשוויון הורתי" – אחד הגופים הפועל "נגד חוקת הגיל הרך".